

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2017. gada 13. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošana – Migrējoši darba ņēmēji – Piemērojamo tiesību aktu noteikšana – Regula (EEK) Nr. 1408/71 – 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punkts – Persona, kas parasti ir nodarbināta divās vai vairāk dalībvalstīs – Vienā dalībvalstī nodarbināta persona, kura daļu sava darba veic savas dzīvesvietas dalībvalstī

Lieta C-570/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Hoge Raad der Nederlanden* (Augstākā tiesa, Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 30. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 5. novembrī, tiesvedībā

X

pret

Staatssecretaris van Financiën.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), tiesneši M. Vilars [*M. Vilaras*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Saffjan*] un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerāladvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 14. decembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- X vārdā – *A. B. Bongers, belastingadviseur*,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *M. Noort*, pārstāves,
- Beļģijas valdības vārdā – *M. Jacobs* un *L. Van den Broeck*, pārstāves,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vláčil*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *D. Martin* un *M. van Beek*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2017. gada 8. marta tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kura grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Regulu (EK) Nr. 592/2008 (OV 2008, L 177, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1408/71”), 13. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *X* un *Staatssecretaris van Financiën* (Valsts sekretārs finanšu lietās, Nīderlande) par nodokļu uzrēķiniem saistībā ar ienākuma nodokli un sociālā nodrošinājuma iemaksām.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Regulas Nr. 1408/71 13. pantā ir noteikts:

“1. Ievērojot 14.c un 14.f pantu, uz personām, kam piemēro šo regulu, attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti. Šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

2. Ievērojot 14. līdz 17. pantu:

- a) persona, kas ir nodarbināta vienā dalībvalstī, ir pakļauta šīs valsts tiesību aktiem arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī vai ja citā dalībvalstī atrodas tā uzņēmuma vai indivīda juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, kurš nodarbina šo personu;

[..].”

- 4 Šīs regulas 14. pantā ir paredzēts:

“13. panta 2. punkta a) apakšpunktu piemēro, ņemot vērā šādus izņēmumus un apstākļus.

[..]

- 2) Persona, kas parasti ir nodarbināta divās vai vairāk dalībvalstīs, ir pakļauta tiesību aktiem, ko nosaka šādi:

[..]

- b) uz personu, kas nav minēta a) apakšpunktā, attiecas:

- i) tās dalībvalsts tiesību akti, kurā viņš dzīvo, ja viņš savas darbības veic pa daļai šajā valstī vai ja viņš ir saistīts ar vairākiem uzņēmumiem vai vairākiem uzņēmējiem, kuru juridiskās adreses vai uzņēmējdarbības vietas atrodas dažādās dalībvalstīs;
- ii) tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas tā uzņēmuma vai uzņēmēja juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, kurš viņu nodarbina, ja viņa dzīvesvieta neatrodas kādā no tām dalībvalstīm, kur viņš veic savas darbības;

[..].”

5 Minētās regulas 14.a panta 2. punkta redakcija ir šāda:

“Persona, kas parasti strādā kā pašnodarbināta divās vai vairāk dalībvalstīs, ir pakļauta tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā šī persona dzīvo, ja daļu darba šī persona veic minētajā dalībvalstī. [..]”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 6 2009. gadā X, Nīderlandes pilsonis, kas dzīvo Beļģijā, 1872 stundas nostrādāja par grāmatvedi un telekomunikāciju attiecību vadītāju pie Nīderlandē reģistrēta darba devēja.
- 7 No šīm 1872 darba stundām 121 stundu viņš nostrādāja Beļģijā, tas ir, aptuveni 6,5 % no kopējā darba stundu skaita minētajā gadā. Tas ietvēra 17 stundas, kas bija pavadītas, apmeklējot klientus, un 104 stundas, kuru laikā viņš strādāja no mājām. Šīs darbības nebija veiktas atbilstoši noteiktam darba režīmam, un darba līgumā nebija paredzēta pakalpojumu sniegšana Beļģijā.
- 8 Pārējo darbu, ko X darba devēja labā veica 2009. gadā, proti, 1751 stundu, viņš strādāja Nīderlandē – gan uzņēmuma birojā, gan apmeklējot potenciālos klientus.
- 9 Strīds pamatlietā starp X un Valsts sekretāru finanšu lietās ir par ienākuma nodokļa un sociālā nodrošinājuma iemaksu aprēķinu par 2009. gadu.
- 10 *Gerechtshof 's-Hertogenbosch* (Hertogenbosas Apelācijas tiesa, Nīderlande), izskatot apelācijas sūdzību par *Rechtbank Zeeland-West-Brabant* (Zēlandes-Rietumbrabantes tiesa) spriedumu, nosprieda, ka 2009. gadā X Beļģijā veica tikai gadījuma rakstura darbības. Tā atzina, ka šīs darbības nav jāņem vērā, nosakot piemērojamos sociālā nodrošinājuma jomas tiesību aktus un ka saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktu 2009. finanšu gadam ir piemērojami vienīgi Nīderlandes tiesību akti.
- 11 X par šo nolēmumu iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā.
- 12 Šādos apstākļos *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Atbilstoši kādam kritērijam vai kritērijiem ir jāvērtē, kuri tiesību akti atbilstoši Regulai Nr. 1408/71 ir piemērojami gadījumā, kad Beļģijā dzīvojošs darba ņēmējs lielāko daļu darba sava Nīderlandē esošā darba devēja labā veic Nīderlandes Karalistes teritorijā, taču 6,5 % no attiecīgajā gadā paveiktā darba veic Beļģijā – no mājām un pie klientiem – taču tam nav konkrēta režīma un ar viņa darba devēju nav vienošanās par darba veikšanu Beļģijā?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 13 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda persona kā pamatlietā, kas veic algotu darbu vienā dalībvalstī reģistrēta darba devēja labā un dzīvo citā dalībvalstī, kuras teritorijā tā finanšu gada laikā ir veikusi šī algotā darba daļu 6,5 % apmērā no darba laika, taču par to iepriekš nevienojoties ar darba devēju, ir uzskatāma par personu, kas parasti ir nodarbināta divās vai vairāk dalībvalstīs minētās normas izpratnē.
- 14 Šajā ziņā jāatgādina, ka Regulas Nr. 1408/71 II sadaļas, kurā ietilpst 14. panta 2. punkts, normas saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ir daļa no pilnīgas un vienotas kolīziju normu sistēmas, kuras mērķis ir nodrošināt, ka darbiniekiem, kas pārvietojas Eiropas Savienībā, tiek piemērota tikai vienas

- dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma, lai novērstu to, ka ir piemērojami vairāku dalībvalstu tiesību akti, un izvairītos no sarežģījumiem, kas tādēļ rastos (spriedums, 2012. gada 4. oktobris, *Format Urządzenia i Montażu Przemysłowe*, C-115/11, EU:C:2012:606, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 15 Šajā nolūkā Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir skaidri noteikts, ka uz personu, kas ir nodarbināta kādā dalībvalstī, šis valsts tiesību akti attiecas arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 4. oktobris, *Format Urządzenia i Montażu Przemysłowe*, C-115/11, EU:C:2012:606, 30. punkts).
- 16 Tomēr šis princips ir noteikts, “ievērojot” Regulas Nr. 1408/71 “14. līdz 17. pantu”. Tādējādi atsevišķās situācijās šis regulas 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētā vispārējā noteikuma skaidra un vienkārša piemērošana varētu radīt iespējamību, ka notiks nevis izvairīšanās, bet tieši pretēji – gan darbiniekam, gan darba devējam un sociālā nodrošinājuma iestādēm tiks radīti administratīvi sarežģījumi, kuru rezultātā var tikt traucēta minētajā regulā paredzētā personu brīva pārvietošanās (spriedums, 2012. gada 4. oktobris, *Format Urządzenia i Montażu Przemysłowe*, C-115/11, EU:C:2012:606, 31. punkts).
- 17 Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punktā ir noteikts, ka uz personu, kas parasti ir nodarbināta divās vai vairāk dalībvalstīs, attiecas tās dalībvalsts tiesību akti, kurā tā dzīvo, ja tā savas darbības daļēji veic šajā valstī.
- 18 No šīs normas, kas rada atkāpi no vispārīgā noteikuma par piesaisti nodarbinātības dalībvalstij, izriet, ka tā ir piemērojama ar nosacījumu, ka persona parasti ir nodarbināta divās vai vairāk dalībvalstīs.
- 19 Šāda prasība nozīmē, ka attiecīgajai personai parasti ir jāveic ievērojama darba daļa divās vai vairāk dalībvalstīs (pēc analogijas skat. spriedumu, 2000. gada 30. marts, *Banks u.c.*, C-178/97, EU:C:2000:169, 25. punkts).
- 20 Šajā ziņā apstākļi, ka attiecīgā persona tikai pa laikam veic darbu citas dalībvalsts teritorijā, nav jāņem vērā, piemērojot Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punktu.
- 21 Lai izvērtētu, vai persona ir uzskatāma par tādu, kas parasti veic darbu divās vai vairāk dalībvalstīs, vai, tieši pretēji, runa ir par darbībām, kas laiku pa laikam tiek veiktas vairāku dalībvalstu teritorijās, it īpaši ir jāņem vērā darbību veikšanas laikposmi un darba raksturs, kas definēti līgumos, kā arī attiecīgā gadījumā veikto darbību faktiskums (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1973. gada 12. jūlijs, *Hakenberg*, 13/73, EU:C:1973:92, 20. punkts, kā arī 2012. gada 4. oktobris, *Format Urządzenia i Montażu Przemysłowe*, C-115/11, EU:C:2012:606, 44. punkts).
- 22 Attiecībā uz divu vai vairāk dalībvalstu teritorijā veikta darba parasto raksturu un nozīmīgumu ir jānorāda, ka Tiesa 1995. gada 16. februāra spriedumā *Calle Grenzshop Andresen* (C-425/93, EU:C:1995:37) ir nospriedusi, ka tādai situācijai, kad darba ņēmējs, kas dzīvo vienā dalībvalstī un ir nodarbināts uzņēmumā, kura juridiskā adrese atrodas citā dalībvalstī, un šo darba attiecību ietvaros regulāri – desmit stundas nedēļā – daļu darba veic savas dzīvesvietas dalībvalstī, ir piemērojams Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punkts.
- 23 Tiesa turklāt ir atzinusi, ka persona, kura veic darbu kā pašnodarbinātā, aptuveni pusi darba laika pavadot savas dzīvesvietas dalībvalstī un otru pusi – citas dalībvalsts teritorijā, ir uzskatāma par tādu, kas kā pašnodarbinātā parasti strādā divu dalībvalstu teritorijās Regulas Nr. 1408/71 14.a panta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1993. gada 13. oktobris, *Zinnecker*, C-121/92, EU:C:1993:840, 15.–18. punkts).

- 24 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka pamatlietā aplūkotajā darba līgumā nebija paredzēts, ka X ir jāsniedz pakalpojumi savas dzīvesvietas dalībvalsts teritorijā. Turklāt no visa darba laika, ko šī persona bija strādājusi attiecīgajā gadā, tikai aptuveni 6,5 % tā bija strādājusi šajā dalībvalstī, būtībā savās mājās.
- 25 Šādos apstākļos nevar uzskatīt, ka tāda persona kā pamatlietā parasti veic būtisku darba daļu savas dzīvesvietas dalībvalstī.
- 26 Šādu konstatējumu apstiprina Regulas Nr. 1408/71 II sadaļā ietvertajās normās paredzētā kolīziju noregulējuma sistēma.
- 27 Proti, kā izriet no šīs regulas 13. panta 2. punkta a) apakšpunkta, no vispārīgā noteikuma par piesaisti nodarbinātības dalībvalstij var atkāpties tikai īpašās situācijās, kad izrādās, ka piemērotāka ir cita piesaiste.
- 28 Taču pieņemot, ka fakts, ka persona no visa darba laika, ko tā gada laikā nostrādājusi pie darba devēja, kurš reģistrēts citā dalībvalstī, tikai 6,5 % no tā ir veikusi citas dalībvalsts teritorijā, kur atrodas tās dzīvesvieta, taču par to nav bijusi iepriekšēja vienošanās ar minēto darba devēju, var pamatot Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta piemērošanu, pirmkārt, tiktu ignorēts piesaistes dzīvesvietas dalībvalstij izņēmuma raksturs un, otrkārt, kā savu secinājumu 29. pantā to norādījis ģenerāladvokāts, tiktu radīts risks, ka var tikt apieti šīs regulas II sadaļā minētie kolīziju noteikumi.
- 29 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta 1) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda persona kā pamatlietā, kas veic algotu darbu vienā dalībvalstī reģistrēta darba devēja labā un dzīvo citā dalībvalstī, kuras teritorijā tā finanšu gada laikā ir veikusi šī algotā darba daļu 6,5 % apmērā no darba laika, taču par to iepriekš nevienojoties ar darba devēju, nav uzskatāma par personu, kas parasti ir nodarbināta divās vai vairāk dalībvalstīs minētās normas izpratnē.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 30 Attiecībā uz pamatlīetas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lem par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti par šū izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kura grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Regulu (EK) Nr. 592/2008, 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda persona kā pamatlietā, kas veic algotu darbu vienā dalībvalstī reģistrēta darba devēja labā un dzīvo citā dalībvalstī, kuras teritorijā tā finanšu gada laikā ir veikusi šī algotā darba daļu 6,5 % apmērā no darba laika, taču par to iepriekš nevienojoties ar darba devēju, nav uzskatāma par personu, kas parasti ir nodarbināta divās vai vairāk dalībvalstīs minētās normas izpratnē.

[Paraksti]